

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

30. త్రింశః సర్గః - వనగమనాభ్యుపపత్తిః

|| వనగమనాభ్యుపపత్తిః ||

సాంత్యమానా తు రామేణ మైథిలీ జనకాత్మజా |

వనవాసనిమిత్రాయ భర్తారమిదమబ్రవీత్ || 1 ||

సా తముత్తమసంవిగ్నా సీతా విపులవక్షసమ్ |

ప్రణయాచ్ఛాభిమానాచ్ఛ పరిచిక్షేప రాఘవమ్ || 2 ||

కిం త్వాఽమన్యత వైదేహాః పితా మే మిథిలాధిపః |

రామ జామాతరం ప్రాప్య స్త్రియం పురుషవిగ్రహమ్ || 3 ||

అన్యతం బత లోకోఽయమజ్ఞానాద్యద్ధి వక్ష్యతి |

తేజో నాస్తి పరం రామే తపతీవ దివాకరే || 4 ||

కిం హి కృత్వా విషణ్ణస్త్వం కుతో వా భయమస్తి తే |

యత్పరిత్యక్తుకామస్త్వం మామనన్యపరాయణామ్ || 5 ||

ద్యుమత్యేనసుతం వీర సత్యవంతమనువ్రతామ్ |

సావిత్రిమివ మాం విద్ధి త్వమాత్మవశవర్తినీమ్ || 6 ||

న త్వహం మనసాఽప్యన్యం ద్రష్టాస్మి త్వద్యతేఽనఘ |

త్వయా రాఘవ గచ్ఛేయం యథాన్యా కులపాంసనీ || 7 ||

స్వయం తు భార్యాం కౌమారీం చిరమధ్యుషితాం సతీమ్ |

శైలూష ఇవ మాం రామ పరేభ్య దాతుమిచ్ఛసి || 8 ||

యస్య పథ్యం చ రామాత్థ యస్య చార్థేఽవరుధ్యసే |

త్వం తస్య భవ వశ్యశ్చ విధేయశ్చ సదాఽనఘ || 9 ||

స మామనాదాయ వనం న త్వం ప్రస్థాతుమర్హసి |

తపో వా యథి వాఽరణ్యం స్వర్గో వా స్యాత్త్వయా సహా || 10 ||

న చ మే భవితా తత్ర కశ్చిత్పథి పరిశ్రమః |

పృష్ఠతస్తవ గచ్ఛంత్యా విహారశయనేషివ || 11 ||

కుశకాశశరేషీకా యే చ కంటకినో ద్రుమాః |

తూలాజినసమస్పర్శా మార్గే మమ సహ త్వయా || 12 ||

మహావాతసముద్ధూతం యన్తామవకరిష్యతి |

రజో రమణ తన్తస్యే పరార్థమివ చందనమ్ || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

30. త్రింశః సర్గః - వనగమనాభ్యుపపత్తిః

శాద్యలేషు యదా శిశ్యే వనాంతే వనగోచర |
కుథాస్తరణతలేషు కిం స్యాత్సుఖతరం తతః || 14 ||

పత్రం మూలం ఫలం యత్త్వమల్పం వా యది వా బహు |
దాస్యసి స్వయమాహృత్య తన్నేఽమృతరసోపమమ్ || 15 ||

న మాతుర్ష పితుస్తత్ర స్తలిష్యామి న వేత్సనః |
ఆర్తవాన్యపభుంజానా పుష్పాణి చ ఫలాని చ || 16 ||

న చ తత్ర గతః కించిద్దష్టుమర్హసి విప్రియమ్ |
మత్యతే న చ తే శోకో న భవిష్యతి దుర్భరా || 17 ||

యస్త్వయా సహ స స్వర్గో నిరయో యస్త్వయా వినా |
ఇతి జానన్వరాం ప్రీతిం గచ్ఛ రామ మయా సహ || 18 ||

అథ మామేవమవ్యగ్రాం వనం నైవ నయిష్యసి |
విషమద్వైవ పాస్యామి మా విశం ద్విషతాం వశమ్ || 19 ||

పశ్చాదపి హి దుఃఖేన మమ నైవాస్తి జీవితమ్ |
ఉజ్జితాయాస్త్వయా నాథ తదైవ మరణం వరమ్ || 20 ||

ఇమం హి సహితుం శోకం ముహూర్తమపి నోత్సహే |
కిం పునర్దశ వర్షాణి త్రీణి చైకం చ దుఃఖితా || 21 ||

ఇతి సా శోకసంతప్తా విలప్య కరుణం బహు |
చుక్రోశ పతిమాయస్తా భృశమాలింగ్య సస్వరమ్ || 22 ||

సా విధ్ధా బహుభిర్వాక్యైర్లిగ్ధైరివ గజాంగనా |
చిరసన్నియతం బాష్పం ముమోచాగ్నిమివారణిః || 23 ||

తస్యాః స్ఫటికసంకాశం వారి సంతాపసంభవమ్ |
నేత్రాభ్యాం పరిసుస్త్రావ పంకజాభ్యామివోదకమ్ || 24 ||

తచ్చైవామలచంద్రాభం ముఖమాయతలోచనమ్ |
పర్యచుష్యత బాష్పేణ జలోద్ధృతమివాంబుజమ్ || 25 ||

తాం పరిష్వజ్య బాహుభ్యాం వినంజ్ఞామివ దుఃఖితామ్ |
ఉవాచ వచనం రామః పరివిశ్వాసయంస్తదా || 26 ||

న దేవి తవ దుఃఖేన స్వర్గమప్యభిరోచయే |
న హి మేఽస్తి భయం కించిత్స్వయంభోరివ సర్వతః || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

30. త్రింశః సర్గః - వనగమనాభ్యుపపత్తిః

తవ సర్వమభిప్రాయమవిజ్ఞాయ శుభాననే |
 వాసం న రోచయేఽరణ్యే శక్తిమానపి రక్షణే || 28 ||
 యత్సృష్టాఽసి మయా సార్థం వనవాసాయ మైథిలి |
 న విహాతుం మయా శక్యా కీర్తిరాత్మవతా యథా || 29 ||
 ధర్మస్తు గజనాసారు సద్భిరాచరితః పురా |
 తం చాహమనువర్తేఽద్య యథా సూర్యం సువర్చలా || 30 ||
 న ఖల్వహం న గచ్ఛేయం వనం జనకనందిని |
 వచనం తన్నయతి మాం పితుః సత్యోపబృంహితమ్ || 31 ||
 ఏష ధర్మస్తు సుశ్రోణి పితుర్మాతుశ్చ వశ్యతా |
 ఆజ్ఞాం చాహం వ్యతిక్రమ్య నాహం జీవితుముత్సహే || 32 || [అతశ్చ తం]
 స్వాధీనం సమతిక్రమ్య మాతరం పితరం గురుమ్ |
 అస్వాధీనం కథం దైవం ప్రకారైరభిరాధ్యతే || 33 ||
 యత్రయం తత్రయో లోకాః పవిత్రం తత్సమం భువి |
 నాన్యదస్తి శుభాపాంగే తేనేదమభిరాధ్యతే || 34 ||
 న సత్యం దానమానౌ వా న యజ్ఞాశ్చాప్తదక్షిణాః |
 తథా బలకరాః సీతే యథా సేవా పితుర్హితా || 35 ||
 స్వర్గో ధనం వా ధాన్యం వా విద్యాః పుత్రాః సుఖాని చ |
 గురువృత్తనురోధేన న కించిదపి దుర్లభమ్ || 36 ||
 దేవగంధర్వగోలోకాన్భ్రహ్మలోకాన్స్తథా నరాః |
 ప్రాప్నువంతి మహాత్మానో మాతాపితృపరాయణాః || 37 ||
 న మాం పితా యథా శాస్తి సత్యధర్మపథే స్థితః |
 తథా వర్తితుమిచ్ఛామి స హి ధర్మః సనాతనః || 38 ||
 మమ సన్నా మతిః సీతే త్వాం నేతుం దండకావనమ్ |
 వసిష్యామీతి సా త్వం మామనుయాతుం సునిశ్చితా || 39 ||
 సా హి సృష్టాఽనవద్యాంగీ వనాయ మదిరే క్షణే |
 అనుగచ్ఛస్య మాం భిరు సహధర్మచరీ భవ || 40 ||
 సర్వథా సదృశం సీతే మమ స్వస్య కులస్య చ |
 వ్యవసాయమతిక్రాంతా సీతే త్వమతిశోభనమ్ || 41 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

30. త్రింశః సర్గః - వనగమనాభ్యుపపత్తిః

ఆరభస్వ గురుశ్రోణి వనవాసక్షమాః క్రియాః |
నేదానీం త్వదృతే సీతే స్వర్గోఽపి మమ రోచతే || 42 ||

బ్రాహ్మణేభ్యశ్చ రత్నాని భిక్షుకేభ్యశ్చ భోజనమ్ |
దేహి చాశంసమానేభ్యః సంతృప్త్య చ మా చిరమ్ || 43 ||

భూషణాని మహార్థాణి వరవస్త్రాణి యాని చ |
రమణీయాశ్చ యే కేచిత్కీడార్థాశ్చాప్యపస్కరాః || 44 ||

శయనీయాని యానాని మమ చాన్యాని యాని చ |
దేహి స్వభృత్యవర్గస్య బ్రాహ్మణానామనంతరమ్ || 45 ||

అనుకూలం తు సా భర్తుర్జ్ఞాన్యా గమనమాత్మనః |
క్షిప్రం ప్రముదితా దేవీ దాతుమేవోపచక్రమే || 46 ||

తతః ప్రహృష్టా ప్రతిపూర్ణమానసా యశస్వినీ భర్తురవేక్ష్య భాషితమ్ |
ధనాని రత్నాని చ దాతుమంగనా ప్రచక్రమే ధర్మభృతాం మనస్వినీ || 47 ||

ఇతి శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే త్రింశః
సర్గః || 30 ||

